

Zpráva o šetření postupu Městského úřadu Přeštice ve věci MVE P - X a množství vody v řece Ř.

Na veřejnou ochránkyni práv se obrátil pan A. B., bytem xxxxxxxxxx (dále také „stěžovatel“), se žádostí o posouzení postupu odboru životního prostředí Městského úřadu Přeštice (dále také „vodoprávní úřad“) ve věci **nedostatečného množství vody v řece Ř. pod jezem v ř.km cca 19,313**. Stěžovatel namítal, že v podjezí protéká zejména v letních měsících jen minimální množství vody, protože MVE P - X (dále také „MVE“) vodu z řeky strhává do nově instalované Kaplanovy turbíny. Zpochybňoval **platnost historického vodního oprávnění**, na které se provozovatel MVE odvolává. Stěžovatel dále sděloval, že na jezu proběhly **stavební práce za účelem navýšení jezu**, což způsobilo, že do podjezí teče ještě méně vody. Poukazoval také na to, že bez povolení došlo k **prodloužení odpadního kanálu MVE**. Namítal, že vodoprávní úřad výše uvedené skutečnosti neřeší a neusiluje o zjednání nápravy podle vodního zákona.¹

Vyřízení věci jsem se na základě pověření veřejné ochránkyně práv Mgr. Anny Šabatové, Ph.D., ujal já, neboť na mě přenesla svoji působnost² v oblasti práva životního prostředí, do níž podnět spadá.

V dané věci jsem se rozhodl v souladu s § 14 zákona o veřejném ochránci práv zahájit šetření, v rámci kterého pověřením zaměstnanci Kanceláře veřejného ochránce práv provedli místní šetření a vyžádali si od vodoprávního úřadu podklady k dané věci. O součinnost v dané věci jsem požádal také Povodí Vltavy, s. p. Nyní vydávám tuto zprávu o šetření.

A. Shrnutí závěrů

Považuji za **závažné pochybení**, že vodoprávní úřad vydal v roce 2013 stavební povolení ke stavebním úpravám MVE, aniž se zabýval také tím, zda žadatel o vydání povolení k těmto stavebním úpravám disponuje také odpovídajícím povolením k nakládání s vodami.

Jsem názoru, že současná situace je následkem předchozího pochybení vodoprávního úřadu. Vodoprávní úřad proto nesmí rezignovat na oprávnění, která mu vyplývají z právních předpisů, byť správní řízení mohou být někdy zdlouhavá a prováděné kontroly finančně nákladné, pokud jsou k nim přizvány odborně způsobilé osoby. Očekávám proto od vodoprávního úřadu **větší působení a další činnost v následujících záležitostech**.

Lze akceptovat názor vodoprávního úřadu, že platnost historického vodního oprávnění nezanikla. Vodoprávní úřad by se však měl **zabývat také tím, že se v záznamu o přihlášení vodního práva ze dne 29. 12. 1955 píše o výrobě elektrické energie pro domácnost**.

1 Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů; dostupný na www.portal.gov.cz.

2 Ustanovení § 2 odst. 4 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

Mám za to, že ohledně historického vodního oprávnění **je možné** s přihlédnutím k opatření uvedenému v Plánu dílčího povodí Berounky **uvažovat o aplikaci § 12 odst. 3 písm. a) vodního zákona**. Vodoprávní úřad by měl za součinnosti Agentury ochrany přírody a krajiny zjistit další podrobnosti k možnému ohrožení biotopů a ekosystému v podjezí vlivem sníženého průtoku vody v řece Ř. a konzultovat s Povodím Vltavy, s. p., také možnost průběžného sledování průtoků v podjezí, a na základě toho zvolit další postup.

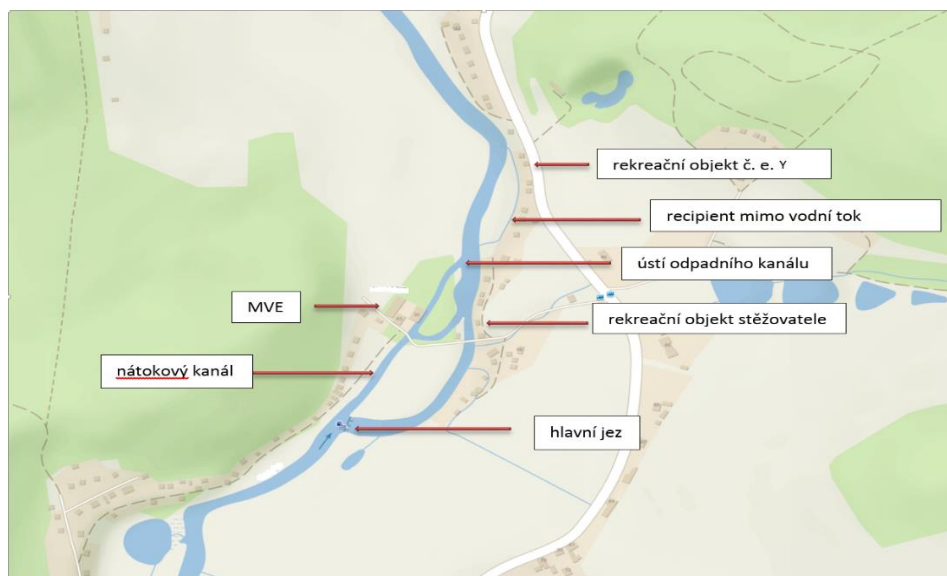
Vodoprávní úřad **by se měl zabývat také možným prodloužením odpadního kanálu a provádět pravidelnou** (zejména v měsících, kdy je v řece Ř. menší průtok) **dozorovou činnost nad** dodržováním historického vodního oprávnění, povolení a jiných opatření vydaných ke stavbě MVE a údržovacím pracím na jezu.

V řízeních, která vodoprávní úřad vede, by měl **pečlivě vymezit okruh účastníků řízení** s ohledem na možné přímé dotčení práv a povinností, zejména ve vazbě na povolení k odběru povrchových vod z toku Ř. v, případně z přilehlého recipientu mimo tento vodní tok.

B. Skutková zjištění

Aby bylo zřejmé, z jakých materiálů a skutečností jsem vycházel při psaní této zprávy, uvedu v této její části správní akty, které úřady ve věci vydaly, a právní úkony, které úřady ve věci učinily či činí. Protože jsou však stěžovateli i vodoprávnímu úřadu tyto skutečnosti dobře známy, bude se jednat pouze o stručné shrnutí bez bližších podrobností, které případně zmíním až v části C této zprávy. Podrobněji popíšu pouze vyjádření Povodí Vltavy, s. p., neboť jeho obsah považuji za podstatný v šetřené věci a vodoprávní úřad ani stěžovatel neměli doposud možnost se s tímto vyjádřením seznámit.

Pro přehlednost uvádím také obrázek s mapou, na kterém jsou vyznačené relevantní skutečnosti, na něž budu posléze ve zprávě odkazovat.

Obrázek č. 1: zájmová lokalita; pozn. vyústění odpadního kanálu se ve skutečnosti podle leteckého snímku nachází níže směrem po toku

Zdroj: mapy.cz (popisky jsou vytvořené autorem této zprávy)

Z materiálů, které jsem v rámci šetření shromáždil, vyplývají následující skutečnosti.

B.1 Historické vodní oprávnění a povolení k nakládání s vodami

Byl dohledán **zápis ve vodní knize ze dne 18. 9. 1924**, ve kterém je odkazováno mimo jiné na „Výměr okresní správy politické v Plzni“ ze dne 4. 7. 1920, čj. 34618 (povolení k výměně dosavadních 4 vodních kol za Francisovu turbínu na maximální množství vody 2600 l/s), „Výměr okresní správy politické v Plzni“ ze dne 11. 3. 1922, čj. 65473 (povolení k používání zřízené turbíny na maximální množství vody **2600 l/s**, s tím, že nebude porušována **kontinuita** vodního toku; voda nesmí být strhávána ani nadržována), „Výměr okresní správy politické v Plzni“ o zasazení vodního cejchu ze dne 30. 5. 1922, čj. 21459.

Je znám **také záznam ze dne 29. 12. 1955 o přihlášení vodního oprávnění** – mlýn, náhon, 2 jezy. V záznamu je uvedeno, že mlýn je toho času zastaven a že slouží dále majiteli k **výrobě elektrické energie pro domácnost**. Záznam o přihlášení vodního oprávnění je založen v evidenci vodních práv na Městském úřadu Blovice.

Pro upřesnění uvádím, že v následujícím textu budu ohledně výše uvedeného zápisu ve vodní knize ze dne 18. 9. 1924 a záznamu ze dne 29. 12. 1955 používat také souhrnný pojem „historické vodní oprávnění“.

Dne 20. 10. 2010 vydal vodoprávní úřad rozhodnutí³, které bylo opraveno rozhodnutím⁴ ze dne 8. 11. 2010, kterým povolil **nakládání s povrchovými vodami pro budoucí výstavbu MVE** na pozemku parc.č. xxx v k.ú. P, a stanovil minimální zůstatkový průtok (dále také „MZP“) ve výši $Q_{355} 1\text{m}^3/\text{s}$ (dále také „**vodní oprávnění z roku 2010**“).

V minulosti vedl vodoprávní úřad řízení o změně historického vodního oprávnění a vodního oprávnění z roku 2010, tj. o povolení k nakládání s povrchovými vodami – k využití jejich energetického potenciálu, které bylo dne 17. 8. 2016 pravomocně zamítnuto (sp. zn. OŽP/2982/2015/VOT).

B.2 Stavební úpravy MVE

Dne 29. 4. 2013 vydal vodoprávní úřad **stavební povolení**⁵ ke **stavebním úpravám MVE**, které spočívaly v osazení nových stavidel na nátok a odtoku z MVE, prohloubení savky turbíny, propojení stávající kašny s jalovou výpustí, výměně technologického zařízení včetně přímoproudé turbíny s oběžným kolem typu Kaplan, přemostění vodního přivaděče betonovou konstrukcí a vybudování jalové výpusti v délce 40 m z plastového potrubí DN 800 mm. V průběhu výstavby měl být vyčištěn náhon a odtok z MVE.

Dne 7. 2. 2014 vodoprávní úřad vydal **kolaudační souhlas**⁶ s **užíváním stavby stavebních úprav MVE**.

3 Čj. ŽP-Ho/23290/2010.

4 Čj. ŽP-Ho/25101/2010.

5 Čj. OŽP-HLJ/9412/2013.

6 Čj. PR-OŽP-DUS/3161/2014.

B.3 V současnosti vedená správní řízení

Vodoprávní úřad vede **řízení o žádosti o stavební povolení k vodnímu dílu P II a o změně vodního práva z roku 2010.**

Vodoprávní úřad uložil rozhodnutím provozovateli MVE povinnost předložit manipulační řád k MVE, které Krajský úřad Plzeňského kraje potvrdil. V současnosti **by měl vodoprávní úřad předložený manipulační řád posoudit** a rozhodnout, zda jej schválí, či nikoli.

Vodoprávní úřad v současnosti vede také **řízení o odstranění nástavby a stavebních úprav hlavního jezu** na pozemku parc.č. 723/11 v k.ú. P, které stavebník provedl bez opatření vodoprávního úřadu.

B.4 Vyjádření Povodí Vltavy, s. p.

Povodí Vltavy, s. p., mi k mojí žádosti o vyjádření ohledně situace v podjezí v dané lokalitě a na možnost změny historického vodního oprávnění a možnosti stanovení MZP sdělilo⁷ následující.

„Lokalita se nachází v útvaru povrchových vod BER_0420 Ř. *od toku T. potok po ústí do toku R.* V listu opatření BER205001 *Revize hospodaření s vodami v povodích nad profily s napjatou hydrologickou bilancí je jako jeden z profilů s napjatou hydrologickou bilancí uveden právě tento útvar*, neboť v závěrovém profilu se na základě výhledové vodohospodářské bilance předpokládá hodnocení profilu jako napjaté až pasivní. **V současné době však** z hlediska vodohospodářské bilance zpracovávané na základě ustanovení § 22 odst. 1 vodního zákona na dlouhodobé řadě dat měsíčních průtoků byl **vyhodnocen profil jako aktivní, i když v některých letních měsících je sledován ve vodním toku nedostatek vody.**

Vámi uváděná **možnost revizí odběrů vody** v daném povodí je vázána na podmínku uvedenou v předmětném opatření, tj. že v předmětném povodí nebude možné zajistit větší množství vody pro platná povolení k nakládání.

Co se týká sledování průtoků v tomto úseku vodního toku, **není, dle našich podkladů, v daném místě instalován žádný limnigraf kategorie A nebo B**, jehož data by byla sledována průběžně správcem povodí nebo Českým hydrometeorologickým ústavem. Limnigraf kategorie A je umístěn ve Štěnovicích v ř.km 12,7 a limnigraf kategorie B v Přešticích v ř.km 31,3.

V rámci činnosti úsekového technika státního podniku Povodí Vltavy, závodu Berounka, **bylo zjištěno, že pod jezem dlouhodobě není žádný průtok v korytě vodního toku** a že došlo k prodloužení odpadního koryta za stávající MVE o 50 m bez povolení vodoprávního úřadu...

Využitím energetického potenciálu v MVE P – X je ovlivňováno cca 400 m vodního toku, tedy od náhonu (od jezu v ř.km 19,313) po ř.km cca 18,9 (vyústění odpadu do významného vodního toku Ř.). Z hlediska dosažení cílů přijatých v Národním plánu povodí Labe se

⁷ Dopis ze dne 21. 4. 2017, čj. 22238/2017-411.

v současné době významnějším problémem jeví zamezení migrace ryb a na vodu vázaných živočichů přes pevné překážky, v tomto případě pevný jez ř.km 19,313. **Zprůchodnění této pevné překážky je řešeno listem opatření BER220190 Mиграční zprostupnění vybraných vodních toků**, ze kterého vyplývá, že významný vodní tok Ř. mezi ř.km 7,3–91,3 je vymezen jako, nadregionální prioritní biokoridor s mezinárodním významem'. V dokumentu *Studie proveditelnosti zprůchodnění migračních překážek na vodních tocích v povodí Vltavy*, zpracovaného akciovou společností Vodohospodářský rozvoj a výstavba, je jez P – X zmíněn mezi jezy v soukromém vlastnictví. **Biologické složky ekologického stavu** (makrozoobentos, fytoobentos, fytoplankton, ryby amakrofyty) **byly sledovány** ve vodním útvaru BER 0420 v období 2006–2016 v profilu 1080, tj. **ř.km 3,7**. Ekologický stav těchto složek v tomto profilu byl na základě těchto zjištění 'dobrý' s výjimkou ryb, kde hodnocení kolísá mezi stavem dobrým a středním.

K Vaší otázce, zda by na základě opatření BER205001 *Revize hospodaření s vodami v povodích nad profily s napjatou hydrologickou bilancí* mohl vodoprávní úřad zahájit v souladu s ustanovením § 12 odst. 3 písm. a) vodního zákona řízení o změně oprávnění z roku 1920, přihlášeného dne 29. 12. 1955, uvádíme, že **vzhledem k současnému hodnocení vodního útvaru z hlediska vodohospodářské bilance a z hlediska vyhodnocení ekologických složek vodního útvaru se tato možnost jeví jako neopodstatněná**. Přijaté opatření by mělo být aplikováno na úseky vodních toků, ve kterých se nachází mnoho povolení k nakládání k různým účelům a vzájemně se ovlivňujících...

V profilu předmětného jezu by nesporně bylo vhodné stanovení minimálního zůstatkového průtoku, který by zaručoval lepší plnění ekologických funkcí v dotčeném úseku významného vodního toku Ř. Státní podnik Povodí Vltavy v rámci své vyjadřovací činnosti požadoval a požadovat bude v rámci řízení v této věci stanovení určitého průtoku, který by zaručoval i správnou funkci případného rybího přechodu v profilu jezu."

C. Právní hodnocení

Zákon o veřejném ochránci práv mi ukládá povinnost působit k ochraně osob před jednáním úřadů a dalších institucí uvedených v tomto zákoně, pokud je v rozporu s právem, neodpovídá principům demokratického právního státu a dobré správy, jakož i před jejich nečinností, a tím přispívat k ochraně práv a svobod. V této části zprávy o šetření proto zhodnotím postup vodoprávního úřadu v šetřené věci z hlediska dodržení právních předpisů a principů dobré správy.

Úvodem bych však rád nejprve předeslal, že **vodoprávní řízení a další postupy podle vodního zákona**, potažmo podle stavebního zákona v případě vodních děl, **považuji za jedny z nejsložitějších procesů ve veřejné správě**. Pokud v jejich rámci dojde k nesprávnému postupu, mohou být následky, které jsou tím vyvolány, mnohdy i na mnoho let dopředu, **jen obtížně napravitelné**. Proto je třeba těmto procesům věnovat náležitou pozornost. Domnívám se, že v šetřeném případě došlo v minulosti k pochybení a pracovníci vodoprávního úřadu se nyní musí obtížně potýkat se situací, která vlivem předchozího nesprávného postupu nastala. V té souvislosti **bych také rád uvedl, že si vážím dosavadní činnosti pracovníků vodoprávního úřadu, kterou ve věci již učinili**, avšak jak bude rozvedeno dále, bude třeba činit další kroky v dané záležitosti. Mám za to, že by pracovníci

vodoprávního úřadu měli přistupovat k věci více aktivně a nerezignovat na oprávnění vodoprávního úřadu, která vyplývají z právních předpisů, byť správní řízení mohou být někdy zdlouhavá a prováděné kontroly finančně nákladné vlivem přizvání odborně způsobilých osob.

C.1 Povolení stavebních úprav MVE

V předložené záležitosti **považuji za mezník celé záležitosti vydání stavebního povolení ke stavebním úpravám vodního díla MVE ze dne 29. 4. 2013** a jejich následnou kolaudaci.

Podle § 15 odst. 1 vodního zákona, ve znění účinném do 31. 12. 2013, mohlo být povolení ke změně vodního díla, které mělo sloužit k nakládání s vodami povolovanému podle § 8 vodního zákona (kam patří také povolení k využívání energetického potenciálu povrchových vod), vydáno jen v případě, že bylo povoleno odpovídající nakládání s vodami nebo se nakládání s vodami povoľovalo současně s povolením ke změně vodního díla.

Považuji za závažné pochybení, že vodoprávní úřad vydal stavební povolení ke stavebním úpravám MVE, aniž se zabýval také tím, zda žadatel o vydání povolení disponuje k těmto stavebním úpravám také odpovídajícím povolením k nakládání s vodami (k tomu viz dále). Zákonnost stavebního povolení však s ohledem na dobu, která od jeho vydání uplynula, již není možné přezkoumávat a je třeba na něj hledět jako na platné a účinné.⁸

V této souvislosti si dovoluji vyjádřit k námitce, kterou stěžovatel uplatňoval, a sice že by se mělo přihlížet k rozdílu hladin podle zápisu ve vodní knize, tj. mezi výškou hladiny na prahu jezu a výškou hladiny nad česlicemi (přepadem do Francisovy turbíny), která činí 4 cm. Jsem názoru, že tato skutečnost již není relevantní, neboť došlo ke stavebním úpravám na vodním díle MVE. To však neznamená, že by nebylo nezbytné dodržovat podmínky historického vodního oprávnění, tj. maximální množství odebírané vody z povrchového toku 2600 l/s, s tím, že nebude porušována kontinuita vodního toku; voda nesmí být strhávána ani nadržována.

C.2 Platnost historického vodního oprávnění

Podle § 35 odst. 1 zákona č. 11/1955 Sb., o vodním hospodářství, se dosavadní vodní oprávnění musela přihlásit nejdéle do 1 roku po počátku účinnosti tohoto zákona u výkonného orgánu příslušného vodohospodářského orgánu. Včas nepřihlášená vodní oprávnění zanikla bez náhrady. Zákon č. 11/1955 Sb. nabyl účinnosti dne 1. ledna 1955. **Dosavadní vodní oprávnění tedy musela být přihlášena do 1. 1. 1956.**

Podle § 48 vládního nařízení č. 14/1959 Sb., kterým se prováděl zákon o vodním hospodářství, měl vodohospodářský orgán příslušný pro udělení povolení ke zvláštnímu užívání vody podle § 8 přezkoušet po uplynutí jednoroční lhůty stanovené zákonem k přihlašování vodních oprávnění všechna přihlášená vodní oprávnění.

⁸ Podle § 96 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, lze usnesení o zahájení přezkumného řízení vydat nejdéle do 2 měsíců ode dne, kdy se příslušný správní orgán o důvodu zahájení přezkumného řízení dozvěděl, nejpozději však do 1 roku od právní moci rozhodnutí ve věci.

Podle § 48 odst. 3 téhož nařízení **podle výsledku přezkoušení** vodních oprávnění a podle potřeb vody v rámci výhledového plánu měl vodohospodářský orgán dosavadní vodní oprávnění buď **potvrdit, nebo je v novém rozhodnutí změnit a upravit** podle potřeby vodohospodářských zájmů v celém povodí.

Podle § 48 odst. 4 téhož nařízení, zjistil-li vodohospodářský orgán po přezkoušení všech vodních oprávnění, že trvání některého přihlášeného vodního oprávnění není odůvodněné v hospodářském nebo jiném obecném zájmu, zvláště při nedostatku potřebného množství vody nebo pro nadměrné znečišťování odpadními vodami, měl je po provedeném řízení bez náhrady **zrušit**.

Podle § 49 odst. 2 téhož nařízení do **doby, než bude vodní oprávnění přezkoušeno a znovu o něm rozhodnuto, vykonává je oprávněný dosavadním způsobem**. Zejména je povinen udržovat v řádném stavu vodohospodářské dílo a zařízení spojené s oprávněním.

Podle § 48 odst. 1 zákona č. 138/1973 Sb., vodního zákona, nakládání s vodami podle dosavadních předpisů, které není ve shodě s tímto zákonem, je třeba nejpozději do 1 roku ode dne jeho účinnosti uvést s ním do souladu, pokud zákony národních rad nestanoví jinak. Tento zákon přitom nestanovil sankci neplatnosti (zániku) nakládání s vodami, pokud by k souladu povolení k nakládání s vodami se zákonem nedošlo.

Podle § 127 odst. 1 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), práva a povinnosti založené dosavadními právními předpisy zůstávají zachovány, nestanoví-li tento zákon jinak. Řízení zahájená a neskončená do dne nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních předpisů.

Podle § 127 odst. 7 téhož zákona a posléze podle čl. II. bodu 2. zákona č. 20/2004 Sb., který § 127 odst. 7 nového vodního zákona nahradil, platí, že: „platnost povolení k odběru povrchových a podzemních vod, s výjimkou povolení k odběrům podzemních vod ze zdrojů určených pro individuální zásobování domácností pitnou vodou, a platnost povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních, která nabyla právní moci do 31. prosince 2001, zaniká nejpozději dnem 1. ledna 2008, pokud nezanikne uplynutím doby, na kterou byla udělena, je-li tato doba kratší. V případě, že doba, na kterou byla tato rozhodnutí udělena, uplynula před dnem účinnosti tohoto zákona, prodlužuje se jejich platnost do 31. prosince 2004. Ustanovení § 9 odst. 4 vodního zákona tímto bodem není dotčeno.“

Novelou nového vodního zákona provedenou zákonem č. 180/2008 Sb. pak bylo přechodné ustanovení v čl. II bodu 2. zákona č. 20/2004 Sb. ještě doplněno do současného znění, dle kterého: „platnost povolení k odběru povrchových a podzemních vod, s výjimkou povolení k odběrům podzemních vod ze zdrojů určených pro individuální zásobování domácností pitnou vodou, a platnost povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních, která nabyla právní moci do 31. prosince 2001, zaniká nejpozději dnem 1. ledna 2008, pokud nezanikne uplynutím doby, na kterou byla udělena, je-li tato doba kratší. Oprávnění (§ 8 odst. 2 vodního zákona) z takových povolení se nadále považují za oprávněné a mohou nakládat s vodami a vykonávat další práva a povinnosti v rozsahu těchto povolení i po 1. lednu 2008, pokud podali nejpozději dne 1. ledna 2008 žádost o povolení k nakládání s vodami nahrazující dosavadní povolení, a to až do dne

právní moci rozhodnutí o takové žádosti. V případě, že doba, na kterou byla tato rozhodnutí udělena, uplynula před dnem účinnosti tohoto zákona, prodlužuje se jejich platnost do 31. prosince 2004.“

Na základě rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2009, čj. 4 As 30/2008-102,⁹ **je, podle mého názoru, možné na vodní oprávnění vydané před rokem 1955**, které bylo přihlášeno k přezkoušení, **hledět jako na platné**, i když neexistuje důkaz o tom, že bylo také přezkoušeno.

V rozsudku ze dne 15. 3. 2012, čj. 9 As 117/2011-148, **se Nejvyšší správní soud zabýval interpretací a aplikací přechodného ustanovení čl. II bodu 2. zákona č. 20/2004 Sb.**, kterým byl s účinností k 23. 1. 2004 novelizován vodní zákon. **Soud uvedl, že: „povolení pro MVE – malou vodní elektrárnu – však slouží nikoli k odběru, ale k jinému využití vody**, a sice využití jejího energetického potenciálu vody, **které obsahově nespadá pod čl. II bod 2. zákona č. 20/2004 Sb.“**

S ohledem na výše uvedené mám tedy za to, že **lze akceptovat názor vodoprávního úřadu, že platnost historického vodního oprávnění nezanikla. Vodoprávní úřad by se však měl zabývat také tím, že se v záznamu o přihlášení vodního práva ze dne 29. 12. 1955 píše o výrobě elektrické energie pro domácnost**. Není mi známo, že by se vodoprávní či krajský úřad touto skutečností podrobněji v minulosti blíže zabývaly. Účel, ke kterému bylo vodní oprávnění uděleno, resp. přihlášeno, přitom považuji za velmi podstatný.

V odborné literatuře se píše, že: „Vodoprávní úřad povolí k nakládání s vodami vždy k určitému konkrétnímu účelu. *Změní-li se tento účel nebo má-li některá skutečnost vliv na rozsah nakládání s vodami, je možné udělené povolení změnit nebo dokonce i zrušit...* Oprávněný tak může využívat povolené nakládání pouze k účelu, ke kterému bylo uděleno. Jinak musí požádat vodoprávní úřad o jeho změnu podle ustanovení § 12 odst. 2 vodního zákona.“¹⁰

Není mi známo, že by se vodoprávní úřad v některém z řízení, které vedl či vede, zabýval také účelem, pro který bylo historické vodní oprávnění vydáno, resp. přihlášeno, což považuji za nesprávný postup. Není přitom vyloučené, že by se ve státním archivu či v archivech některého jiného vodoprávního úřadu mohly nacházet další záznamy o přezkoušení vodního oprávnění, na základě kterých by bylo možné usuzovat na změnu účelu nebo rozsahu přihlášeného vodního oprávnění. Takové dokumenty mi však nejsou v tuto chvíli známy.

C.3 Možnost změny historického vodního oprávnění a stanovení MZP

Podle § 12 odst. 3 písm. a) vodního zákona **vodoprávní úřad povolení k nakládání s vodami změni nebo zruší, je-li to nezbytné k dosažení cílů ochrany vod přijatých v plánu povodí**.

9 Rozsudek je dostupný na internetových stránkách Nejvyššího správního soudu www.nssoud.cz.

10 HORÁČEK, Zdeněk, KRÁL, Miroslav, STRNAD, Zdeněk, VYTEJČKOVÁ, Veronika. *Vodní zákon s aktualizovaným podrobným komentářem po roce účinnosti nového občanského zákoníku k 15. 3. 2015*. 3. vyd. Praha: Soudy, 2015, 319 s. ISBN 978-80-86846-48-8. S. 38.

V souvislosti s tím jsem požádal Povodí Vltavy, s. p., o vyjádření k dané věci. S některými informacemi, které Povodí Vltavy, s. p., ve vyjádření uvedlo, se však neztotožňuji, ačkoli si jinak velmi vážím činnosti, kterou správci povodí v souvislosti s vodními toky odvádějí.

Ve vyjádření se uvádí, že podmínkou opatření BER205001 *Revize hospodaření s vodami v povodích nad profily s napjatou hydrologickou bilancí* je to, že v předmětném povodí nebude možné zajistit větší množství vody pro platná povolení k nakládání s vodami. Tato podmínka ale takto přesně formulovaná v Plánu dílčího povodí Berounky není. V listu opatření je napsáno, že „nebude možno zajistit větší množství vody“. O tom, že by se mělo jednat o zajištění vody pro povolení k nakládání s vodami, se v listu opatření nepíše. Jsem proto názoru, že **výraz „větší množství vody“ je třeba vykládat i ve vztahu k zachování takového množství vody v toku, které by umožnilo také plnění ekologických funkcí toku.**

Povodí Vltavy, s. p., uvedlo, že významnějším problémem se jeví zamezení migrace ryb a na vodu vázaných živočichů přes pevné překážky, v tomto případě pevný jez ř.km 19,313; významný vodní tok Ř. je přitom vymezen jako nadregionální prioritní biokoridor s mezinárodním významem. Dále se ve vyjádření uvádí, že biologické složky ekologického stavu v období 2006–2016 byly sledovány v profilu 1080, tj. v ř.km 3,7. V té souvislosti si dovoluji uvést, že, podle mého názoru, by bylo třeba upřesnit, jakou vypovídací hodnotu mají zjištění z tohoto ř.km a zda situace v ř.km 18,9 až 19,313 není jiná.

Je zřejmé, že zájmová lokalita se nachází v útvaru povrchových vod s napjatou hydrologickou bilancí a že úsekový technik Povodí Vltavy, s. p., v minulosti zjistil, že pod jezem není dlouhodobě žádný průtok v korytě vodního toku.

Nemohu se proto ztotožnit s názorem Povodí Vltavy, s. p., že možnost zahájení řízení podle § 12 odst. 3 písm. a) vodního zákona považuje za neopodstatněnou. Nejsem názoru, že by se dané ustanovení mělo aplikovat pouze na úseky vodních toků, ve kterých se nachází mnoho povolení k nakládání k různým účelům, která se vzájemně ovlivňují. Naopak se domnívám, že **je třeba výraz „zajistit větší množství vody“ vykládat i ve vztahu k průtoku takového množství vody v toku, které by umožnilo také zachování ekologických funkcí toku.**

Domnívám se, že k tomu, aby bylo možné relevantně posoudit, že zda je možné postupovat podle § 12 odst. 3 písm. a) vodního zákona, je potřebné zjistit ještě bližší **podrobnosti** k dané věci, zejména pravidelně sledovat a zaznamenávat průtoky v podjezí a spolupracovat s Agenturou ochrany přírody a krajiny ohledně možného ohrožení biotopů a ekosystémů vlivem snížení průtoku vody v podjezí. Protože nemohu nahrazovat činnost správních úřadů, dovoluji si pouze uvést, že považuji za vhodné, aby **vodoprávní úřad zjistil další podrobnosti k dané věci a podle toho zvolil odpovídající postup.**

C.4 Prodloužení odpadního kanálu

Podle § 15 odst. 1 vodního zákona je ke změnám vodních děl třeba povolení vodoprávního úřadu.

Stěžovatel poukazoval v písemnostech adresovaných Městskému úřadu Přeštice na **to, že došlo nepovoleně k prodloužení odpadního kanálu. S touto skutečností se vodoprávní úřad, podle mého názoru, vypořádal nedostatečně, což považuji za nesprávný postup.**

Níže uvedené letecké fotografie zájmové lokality zachycují polohu ústí odpadního kanálu.

Anonymizace

Obrázek č. 2: vyústění odpadního kanálu se v roce 2006 nacházelo přibližně v úrovni domu s červenou střechou; mírně nad úrovní vtoku do recipientu mimo vodní tok Ř.

Zdroj: mapy.cz

Anonymizace

Obrázek č. 3: vyústění odpadního kanálu se v roce 2012 nacházelo pod úrovní domu s červenou střechou a pod úrovní vtoku do recipientu mimo vodní tok Ř.; v místě, kde dříve odpadní kanál ústil, je patrné místo bez porostu

Zdroj: mapy.cz

Anonymizace

Obrázek č. 4: vyústění odpadního kanálu se v současnosti nachází pod úrovní domu s červenou střechou a pod úrovní vtoku do recipientu mimo vodní tok Ř.; v místě, kde dříve odpadní kanál ústil, je patrný „výsek“ koryta toku Ř.

Zdroj: mapy.cz

S ohledem na výše uvedené **žádám vodoprávní úřad, aby se k možnému prodloužení odpadního kanálu vyjádřil**, a to i s ohledem na zápis ve vodní knize ze dne 18. 9. 1924, podélný profil řeky Ř. z roku 1953 a stavební povolení ze dne 29. 4. 2013.

C.5 Účastensství v řízení

Při vedení vodoprávního řízení se podpůrně použije pro vymezení okruhu účastníků správní řád.¹¹ Podle § 27 odst. 2 tohoto zákona **jsou účastníky řízení též další dotčené osoby, pokud mohou být rozhodnutím přímo dotčeny ve svých právech nebo povinnostech.**

Tajemník Městského úřadu Přeštice informoval sdělením ze dne 14. 11. 2016 stěžovatele, že vodoprávní úřad vede řízení o žádosti o stavební povolení k vodnímu dílu MVE P II a o změnu vodního práva z roku 2010 (sp. zn. OŽP/5690/2016/VOT). Uvedl, že tím, zda je stěžovatel účastníkem tohoto řízení, se bude vodoprávní úřad zabývat v rámci tohoto řízení. Toto řízení není ještě ukončeno. **Stěžovatel, případně jiné osoby tak mají možnost se do tohoto řízení, případně i dalších, přihlásit jako účastníci řízení.** K tomu je vhodné, **aby co nejkonkrétněji uvedli, v čem podle nich mohou být rozhodnutím přímo dotčeni na svých právech.** Pokud by vodoprávní úřad následně rozhodl usnesením, že určitá osoba

11 Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

není účastníkem daného řízení, může se podle poučení taková osoba bránit odvoláním, případně i podat správní žalobu.¹²

Nepřísluší mi, abych nahrazoval správní uvážení úřadů ohledně okruhu účastníků. Dovolím si však krátce se vyjádřit k usnesení¹³ vodoprávního úřadu ze dne 24. 2. 2016, kterým rozhodl, že osoby, které zastupoval na základě plné moci stěžovatel, nejsou účastníky řízení, které bylo vedeno pod sp. zn. OŽP/2982/2015/VOT o změně povolení nakládání s vodami. Jednalo se tedy o jiné řízení o změně povolení k nakládání s vodami, než je vedené vodoprávním úřadem v současnosti. Ve zmíněném usnesení vodoprávní úřad nepřiznal účastenství ani panu Josefu C.ovi, který má povolené nakládání s vodami – odběr povrchové vody z vodního toku Ř. do 31. 12. 2020. Vodoprávní úřad v usnesení uvedl, že z povolení vyplývá, že se povolení k odběru vod vztahuje k užívání rekreačního objektu č.e. Y v Předenicích, a doplnil, že ačkoli mu není znám žádný dokument s grafickým vyznačením místa povoleného odběru, má za to, že místo povoleného odběru je ve vodním toku Ř. na úrovni pozemků st.p.č. 270 a parc.č. 493/10 v k.ú. P. Uzavřel, že toto místo se nachází po vodním toku až za vyústěním odpadního kanálu MVE do vodního toku Ř. (viz obrázek č. 1), a proto nemůže být pan Josef C. přímo dotčený na jeho právu odběru povrchových vod.

Z výše uvedeného je zřejmé, že **vodoprávní úřad neměl postavené najisto, kde se nachází odběrné místo podle povolení, které bylo panu C. vydáno. Není vyloučené, že pan C. odebírá vodu z recipientu mimo vodní tok Ř., který je ale napájen vodou z řeky Ř. před vyústěním odpadního kanálu. Pokud by tomu tak bylo, mohl by být pan C. rozhodnutím o změně povolení k nakládání s vodami přímo dotčen.** Dovolím si proto vodoprávnímu úřadu doporučit, aby v současnosti vedeném řízení o povolení změny povolení k nakládání s vodami v souvislosti s vymezením okruhu účastníků řízení otázku umístění odběrného místa vyjasnil.

C.6 Několik poznámek závěrem

Následkem přechodního nesprávného postupu vodoprávního úřadu je současná situace, kdy pod hlavním jezem protéká v některých měsících jen minimum vody. V historickém vodním oprávnění se přitom píše, že by neměla být narušena kontinuita vodního toku a že by voda neměla být strhávána ani nadržována. Takto formulované podmínky se obtížně kontrolují, avšak i tak má vodoprávní úřad povinnost provádět vodoprávní dozor, zda provozovatel MVE historické vodní oprávnění dodržuje. **Vodoprávnímu úřadu tak, podle mého názoru, nezbývá než dodržování oprávnění kontrolovat i z vlastní iniciativy tak, že bude za součinnosti odborně způsobilých osob měřit množství vody, které v náhonu protéká a které přetéká přes jez, a vyhodnotit si, zda se jedná o povolené množství vody a zda je dodržována kontinuita vodního toku.** Uvědomuji si, že se jedná o časově a finančně náročný způsob kontroly dodržování vodních předpisů a rozhodnutí podle nich vydaných, nicméně současná situace je výsledkem předchozího nepečlivého

¹² Viz k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu dne 2. 7. 2015, čj. 9 As 222/2014-147; dostupný na www.nssoud.cz.

¹³ Čj. PR-OŽP-VOT/4796/2016.

přístupu vodoprávního úřadu v dané věci, a proto je teď na něm, aby postupoval i mimořádným způsobem, jestliže si to situace žádá.

Domnívám se, že poté, co bude ukončeno řízení o odstranění nástavby a stavebních úprav jezu, by si měl vodoprávní úřad vyhodnotit, **zda je stavba (udržovací práce) na jezu užívána v souladu s ohlášením**. Ve sdělení¹⁴ vodoprávního úřadu ze dne 14. 1. 2011 se uvádí, že souhlasí s provedením ohlášených prací za předpokladu, že budou dodrženy podmínky ve stanovisku¹⁵ orgánu ochrany přírody a krajiny ze dne 13. 1. 2011, ve kterém se stanoví, že souhlas se zásahem do významného krajinného prvku vodní tok Ř. je udělen za podmínky, že bude zachován MZP ve vodním toku Ř. pod jezem stanovený dle metodického pokynu vydaného Ministerstvem životního prostředí.¹⁶

Nepřísluší mi zasahovat do rozhodovací pravomoci vodoprávního úřadu. V souvislosti s řízením o žádosti o stavební povolení k vodnímu dílu P II a o změně vodního práva z roku 2010 si však dovoluji poukázat na § 12 odst. 1 písm. a) vodního zákona, který stanoví, že vodoprávní úřad může z moci úřední povolení k nakládání s vodami změnit nebo zrušit, nevyužívá-li oprávněný vydaného povolení k nakládání s vodami nebo využívá-li je pouze minimálně bez vážného důvodu po dobu delší než 2 roky. V odborné literatuře se k tomu uvádí, že „**vodoprávní úřad může řízení o změně povolení k nakládání s vodami zahájit z moci úřední i v okamžiku, kdy bude zahájeno řízení o žádosti podle odst. 2 týkající se stejného povolení**, nicméně důvod řízení podle odst. 2 bude jiný, než z jakého zahajoval řízení vodoprávní úřad... Zřejmě by se v takovém případě jednalo o společné řízení.“¹⁷

D. Informace o dalším postupu

Zprávu zasílám Městskému úřadu Přeštice a podle ustanovení § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv žádám, aby se ve lhůtě 60 dnů od jejího doručení vyjádřil ke zjištěným pochybením a informoval mě o přijatých opatřeních k nápravě. Zpráva shrnuje moje dosavadní poznatky, které mohou být podkladem pro závěrečné stanovisko podle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv.

Zprávu zasílám rovněž stěžovateli.

Brno 18. března 2018

JUDr. Stanislav Křeček v. r.
zástupce veřejné ochránkyně práv
(zpráva je opatřena elektronickým podpisem)

¹⁴ Čj. ŽP-Ho/596/2011.

¹⁵ Čj. ŽP-Vo/287/2011.

¹⁶ Podle § 125d odst. 4 písm. a) vodního zákona se podnikající fyzická osoba se jako vlastník vodního díla dopustí přestupku tím, že provozuje vodní dílo v rozporu s § 59 odst. 1 písm. a), tj. mimo jiné nedodržuje podmínky a povinnosti, za kterých bylo vodní dílo povoleno a uvedeno do provozu.

¹⁷ HORÁČEK, Zdeněk, KRÁL, Miroslav, STRNAD, Zdeněk, VYTEJČKOVÁ, Veronika. *Vodní zákon s aktualizovaným podrobným komentářem po roce účinnosti nového občanského zákoníku k 15. 3. 2015*. 3. vyd. Praha: Soudy, 2015, 319 s. ISBN 978-80-86846-48-8. S. 46.